

Tóth Enikő: Anyalíra

Tóth Enikő

Anyalíra 2015

TARTALOM

Bemutakozás

G. Tóth Franciska – Tempfli-Nagy Luca: Ajánlás

Anyalíra

Ajánlás

Anya vagy...

Terhesen a buszon

Császármetszés alatt

Születés

Szülés után

Szoptatás

Sírás ó

Két gyerek

Hanyag anyák

Gyermekem neveltem eszperente nyelven

Anyalimerick

Szenvedéstörténet

Sír a baba

Az anya és a gyermek

Anyalíra a réten

Az anya nyelve

Ha

Esti főzés

Gyermekem beteg lett

Etetőszékben

Anyalíra mulatni megy

Áll az anya

Amit a gyerek elvár

Ahogy az évek telnek

Ott lenni a téren

Orgona ága

Egy nap

Simon Gergely: Az Anyalíra egy férfi olvasatában

Rövid ismertető

Részletes jellemzés Tóth Enikő: Anyalíra című kötetéhez

Utószó

Bemutatkozás

Tóth Enikőnek hívnak. Lassan 40. évemet elérve írásaiban egyre változnak a nézőpontok. Az Anyalíra című verses gyűjteményben próbálok rávilágítani az anyaság minden oldalára. Általában amíg nincs gyermekünk, nem is gondoljuk, hogy mennyi nehézséggel, ugyanakkor csodálatos pillanattal találkozhatunk majd. Mindazoknak ajánlom e kis kötetet, akik az anyaság élményét reálisan, de ugyanakkor érzéketesen szeretnék megismerni. Mai világunkban nem fér meg a rózsaszín lepel az anyaság oltárán, bizony sok nő marad egyedül, kerül nehéz helyzetekbe. Én ezt a bizonyos leplet lerántom az anyaságról és nyers valójában tárom eléd ezt a nehéz, mégis boldogító létformát.

Saját élettapasztalataimmal fűszerezve nyújtom át e verseket Neked Kedves Olvasó! Remélem örömet leled benne, anyaként talán mindent beletettem, ami fontos lehet másnak is. Magyar szakos tanárként szakmai ártalom az írás, verseim többnyire ütemhangsúlyosak, rímekbe szedettek, de pár érdekes megoldást is találsz köztük. Emberként csak annyit kívánok, legyen jobb ez a világ, legyenek férfiak, akik tényleg kitartanak az anyák és gyermekeik mellett... Ha ez így lesz egyszer, akkor bizonyára újra rózsaszín lepel lesz az Anyaság oltárán...

Üdvözlettel:

Tóth Enikő: a szerző

Tóth Enikő: Anyalíra

Tóth Enikő verseit olvasva hol mosoly, nevetés éled arcunkon, hol pedig könnyek lepik el szemünket. A remek ritmus- és formaérzékenységgel megáldott tanárnő őszinte, szókimondó, és így hiteles. Verseiben a hétköznapi történéseket, amelyek minden gyermeki életet jellemeznek, kiemeli a rutinszerűségből. A kimondott szó teremtő erővel bír, megszenteli kimondóját és a hallgatóját is. Az anyai szó „égi zsoltár” – vallja Enikő.

A kisbaba apró rezzenéseinek, teste moccanásának, sírásának, táplálkozásának és egész növekedésének figyelése az anyát a teremtő természet részesévé teszi. Az ősi népeknél ezért volt nagy tisztelete az édesanyáknak. Ezzel az odaadással, a lélek megnövesztett figyelmével létezik az Anya. Sokszor érezzük, sokat adunk, testünkől testtel ruházzuk fel a Mindenható Isten kegyelméből megszületett magzatot, de ne feledjük, hogy még többet kapunk vissza anyaként gyermekeinktől. Önkéntelenül is nevelőinkké válnak, hibáinkkal szembesülünk, lemondani és küzdeni tanítanak. Kisbabánk és gyermekünk betegsége idején pedig rájövünk, hogy mi az: aggódni valakiért, gyógyulását kérni és remélni. Azt mondják, a gyerekek hamar megnőnek. Ami virrasztó anyaként végtelenségnek tűnik, az pár év múlva egészen összetörpül. Akinek azonban megadatott az, hogy jó tollú költőként feljegyezte élményeit, újra meg újra végigjáratja velünk anyaságunk stációit, vigasztalást és fényt adva a női léleknek.

G. Tóth Franciska

Az *anyaság* egyetemes tapasztalat. Ott szunnyad női létünk mélyén kislány korunktól kezdve. Megvannak az ezzel kapcsolatos elképzeléseink, vágyaink, félelmeink. Aztán a valódi megtapasztalás mégis egyedi, és visszavonhatatlanul megváltoztat bennünk valamit. Magát a változást nagyon nehéz tetten érni, mégis érezzük, tudjuk, hogy jelen van. Ezt a töredékes, mélységesen emberi tapasztalatot próbálják megragadni a kötet versei. Az anyaság örömei mellett hiteles őszinteséggel jelennek meg benne a gyermekvállalás, gyermeknevelés nehézségei, fájdalmai is. A változatos formák, nyelvi bravúrok, a témát finoman fűszerező humor kellemesen ellenpontoszák a téma súlyosságát. Mindez jól leképezi az anyai szívnek azt a tulajdonságát, hogy egyidejűleg megfér benne reménység és félelem, öröm és fájdalom, bizonyosság és kétségbeesés. A versek által megragadott tapasztalatokban ki-ki magára ismerhet, vagy éppen felfedezheti a világnak egy számára eddig ismeretlen szeletét. A szövegek próbálnak párbeszédbe elegyedni a bennünk élő anyával, a témával kapcsolatos elképzeléseinkkel, bátran feszegetik az anyasággal kapcsolatos (pre)konceptióinkat. Engedjük, hogy megszólítsanak bennünket ezek a versek! Bármilyen érzelmet aktiválnak is, merjünk viszonyulni hozzá, merjük befogadni, elgondolkozni rajta! Nem utolsó sorban pedig élvezzük ezeket a verseket!

Tempfli-Nagy Luca

Anyalíra

Ajánlás

Ezen verseket én tinéktek ajánlom,
kiknek az anyaság nem távoli álom,
Kik anyákat látnak, anyákat szeretnek,
s kik szerint csak látszat, hogy ritkán nevetnek.
Azoknak kik érzik, mi is az új élet,
s bennük az akarat egy új emberré lett.
Kik nem azt gondolják, hogy a gyermek játék,
hisz lelke törékeny, élete ajándék...

Anya vagy...

Anya vagy,
hajadban aranyszalag a Nap,
s a hajnal
aranyra varrja a falakat.
A baba halk,
arca hamvas angyalarc,
az ablakban angyalhad kacag,
Anya vagy

Anya vagy,
Jaj, a baba hangja harsan,
akarata nagy,
agyadban dac van,
alattad haraggal laknak,
s a baba hangja harsan harsan,
ajka harap, harap,
karja csap, pacs pacs,

S a hajnal ablaka
aranylap a napban,
Az ablakban angyalhad kacag,
Anya vagy

Anya vagy,
a harag lankad,
s a baba halkabb
Arca lassan hallgatag,
az angyalarc hangja harang,
S karban van a baba,
a madarak dala halkan
altatja, s a karban
Lassan lassan altatva van.
Az angyalhad kacag az ablak alatt,
hajadban a Nap aranyszalag,
Anya vagy...

Két csík

Ha a teszten két csík megjelenik,
az örömtől az egekbe röppensz,
Aznap éjjel már többször is fölkelisz,
s lelkedet új dalok megkeresik.

Ha végül titkodat felfedezik,
mindenkinek csak azokról ömlensz,
hogymi lesz, ha jövőre ősz lesz,
Te is tologathatsz már valakit.

Óh csak a férfi szeretet éljen,
Apa legyen, ki védi gyermekét,
mindig erőteljes lánggal égjen.

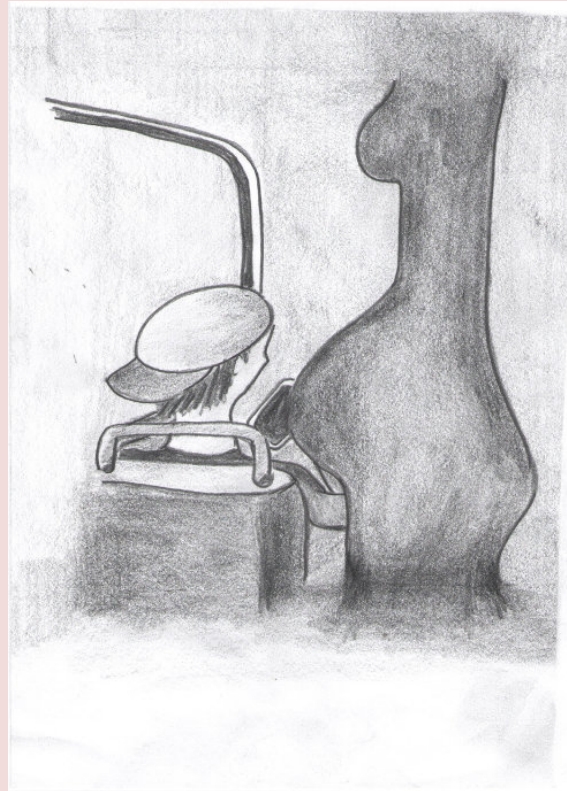
A gyermek szívét sose törje szét,
Anya boldog legyen és ne féljen,
attól, hogy családok hullnak szerteszét...

Terhesen a buszon

Terhesen a buszon állok álldogálok,
talán csak egy apró égi jelre várok,
hogy valaki végre felálljon a székről,
s átadja a helyét pusztá szeretetből.

Ám senki sem mozdul pusztá szeretetből,
csak ha a kanyarban a terhes nő megdől,
s pocakjával éppen tinédzserre zuhan,
kinek telefonja túl messzire puffan.

Felkiált a kamasz: bameg, hova repül!
Erre a buszsofőr mikrofonba hördül.
Hangja recsegve szól, benne semmi látszat,
Adják át a helyet már a kismamának!

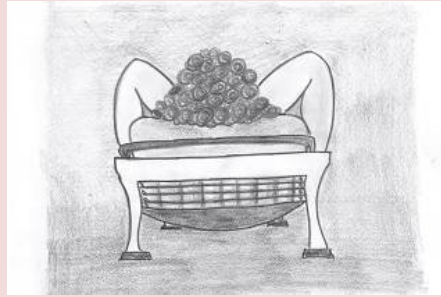

Császármetszés alatt

Félelem a szívben,
kétségek a szóban,
hogy mi lesz most éppen?
a babám is jól van?
Hogy meg fog lepődni,
ha vállon ragadják,
s kis testének ősi,
eredendő titkát,
Ők értik meg nem én,
s ahogy a szív dobog,
egy kis hang szól felém,
majdnem felzokogok.

Gyermekem hát itt vagy!
hangja kismadáré,
lebontott falakban
Az egész világé.
Fáradok már ekkor,
túl sok vért vesztettem,
aggódik a doktor,
keze jár felettem.

Már csak néhány varrat,
így a munka készen,
fejem mellett hallgat
az asszisztens éppen,
Újra anya lettem,
Én is csak hallgatok,
nincs félelem bennem,
Lelkem újra ragyog...

Születés

Ahogy új élet érkezik,
a világ megáll egy kicsit,
Boldogan nézi az Isten
Földre szállt teremtményeit.

Túl erős fény a mütőben,
Babám keze a kezemben,
az idő pihen egy kicsit,
változik valami itt bent...

Szülés után

Minden olyan távolinak tűnik,
csak te vagy itt velem,
Fények suhannak, álmomat űzik,
méla fellegen.

Úgy hiányzol, sokáig voltál,
éjjelem és napom,
Jöttöd dalában égi zsoltár,
hangját hallom s hagyom.

Testet öltött lelked, s az idő,
szárnya remegve vár,
testem fáj és üres meddő,
de lelkem megtalál...

Szoptatás

Túl nagy a mellem,
felér egy fejjel,
a baba enne,
tele van tejjel.

rángatja balra,
jobbra is húzza,
szívni akarja
majd megtanulja.

S ha ez már jól megy,
cici a minden,
hisz ott lesz vele,
Probléma nincsen.

Cici a téren,
cici a buszon,
cici a fényben
a Balatonon.

Cici az ágyon,
harap ha nézik,
Cici az álom
hajnali négyig.

Kéri ha éhes,
kéri ha szomjas
rágja ha mérges,
tépi a foggal.

Szereti mindig
cici az élet,
Lehet, hogy egyszer
cicit cserélek.....

Sírás ó

Egész nap csak sírás
zeng az oá oá,
Apuka már sétál
megint valahová.

Nagyfiam most elsős,
jó neki, ő tanul,
Számokat és kettős
betűket gyakorol.

Mi itt ez a sírás?
Túl sok oá oá
ez a nagy hasfájás,
Hová vezet, hová?

Gyönyörű kislányom,
ne kiabálj annyit,
a szomszéd állítom,
Ma éjjel sem alszik.....

Szegény kicsi gyermek,
nem csökken a sírás,
S üvöltve lelkemben,
ez a hang most sírt ás.

Két gyerek

Anya, gyere mesélj nekem!
Várj én most még pelusozok,
hozd a könyvet, itt a kezem!
Anya inkább én olvasok...

Anya gyere altass már el!
A kisbaba most épp eszik,
megyünk hozzád a kicsivel,
Így az alvás elérkezik.

Anya játsszál velem már!
Kártyázunk egy jó ideig,
Baba ágyon fekve vár,
egy pillanat és leesik...

Így múlik el hát az idő,
s a szív már kettőért dobog,
s a felismerés egyre nő,
Így lehetünk csak boldogok...

Hanyag anyák

Mackóruhában futnak a térre,
hajuk rendetlen, zsírtócsában áll,
Valóság, hogy nem veszik észre,
lelkük tényleg megváltásra vár.

Kevés az idő, túl sok a munka,
több gyerek is sír, mind kesereg,
Így futnak együtt a telepi útra,
gyermekeik mint kis verebek.

Ázott a szárnyuk, nem ők akarták,
anyai szóban zeng a harag,
futnak és egymást átkarolják,
s hozzájuk csak a fuvallat tapad.

Pedig nem így képzelte ő régen,
az anya ki most csak szitkokat kiált,
gyermekeit látta szerelme szemében,
kivel most halmoz százezer hibát.

Gyermekem nevelem eszperente nyelven

Levente, edd meg kenyeredet,
E reggel kellemes lehet,
Vedd fel e szemeteket, s gyere velem,
Mennem kell
Felveszed nekem ezt?
Felveszem.
Rendes gyerek leszel?
Rendes leszek, de rettegek,
Egyest nem szerezhetek...
Ne szerezz egyest te gyerek,
Mert elfenekellek,
Ember leszel egyszer, mert megnevellek,
Lelked kedves gyermekem,
Szeretem jellemed

Gyere gyermekem, egyetemre kell menned!
Nem megyek, mert keveset kereshetek mellette!
Tedd meg nekem ezt!
Nem teszem.
Lelked nem gyermekem,
Felcseperedett
Elmehetek este?
Nem nem mehatsz, de mehatsz,
Menj el, ezresek kellenek?
Ezres, ezres, kell, kell!
Megerszem levesemet, s megyek,
Ne nevelj, szeress engem,
Lelkem engedetlen de szeret.
Helyedet keresed gyermekem,
Te kerge gyerek, menj, menj
Szeretlek...

Anya limerick

Élt egy nő úgy hívták, hogy Adél,
Minden nap mikor ütött a dél,
Oviba sietett,
Mindhárom gyermeket,
Öltöztette, s még nem múlt el fél

Egy anyát úgy hívtak Izolda,
Szülését túlzottan kitolta,
Negyvenkettő elmúlt,
Szüléstől kiborult,
Kezelésekre jár azóta...

Másik szép anya neve Kincső,
Erdélyben nem tudták, hogy kincs ő,
Ezért hát magyarba,
Mindkettő akarta,
Átjött, s még két gyermeket szült ő...

Rossz anyát úgy hívták, hogy Csenge,
Sajnos csak az ágyban volt penge,
Mind az öt gyermekét,
Apukák nevelték,
Megúszták, s nem mentek lelencke...

Utolsó anyánk neve Margit,
Ő volt a szép becsület talpig,
Egy kedves lánya van,
Él harmóniában,
Míg ura haza nem ér, addig...

Szenvedéstörténet

Első év:

Az anya elvetette magát,
bár a fiú nem akart babát,
Megvetették a nászi ágyat,
de csak hamis játék volt, s látszat
Isten látta, hogy ez rossz...

Második év:

Babasírás a kiságy mögül,
a férfi már a net előtt ül,
nem jön be neki így az élet,
gondolja hát új lángot éget...
Isten látja, hogy ez rossz...

Harmadik év:

Nagy vihar van most a családban,
ember alszik másnak ágyában,
Anya zokog félti gyermekét,
régmúlt álma hullik szerteszét.
Isten látja, hogy ez rossz...

Negyedik év

Férfi szerelme lassan lankad,
családi vita így elhamvad,
végre hárman egymásnak élnek,
értük szól a hajnali ének.
Isten látja, hogy ez jó...

Ötödik év:

Aztán új élet fogan a méhben
második gyermek születik éppen,
mikor az apa ezt megunja,
s két gyerek mellől elmegy újra.
Isten látja, hogy ez rossz...

Hatodik év:

Az anya gyermekeit nézi,
a család széthullását félti,
Ura menekül, sok ez neki,
Újabb nőügyeit kergeti
Isten látja, hogy ez rossz

Hetedik év:

Két gyermekkel nehéz az élet,
az anya lelke mégis érett,
Végre merész elhagyja férjét,
s új erővel a világban néz szét.
Isten látja, hogy ez jó...

Sír a baba

Sír a baba ordibál,
kiságyában szépen áll,
rácsát rázza hajnalban,
szürke csend az ablakban

Sír a baba reggel is,
Hogyan egyek reggelit?
Kávét iszom eperrel,
le is nyelem ezerrel

Sír a baba délelőtt,
főzni kéne dél előtt.
Babakocsi ott terem,
kisbabám is főz velem

Sír a baba délután,
így megy ez hét hét után,
Iskolába indulunk,
nagyfiamat elhozzuk

Sír a baba hiába,
most kell tenni tisztába,
sikít, csapkod, rúgkapál,
jaj annak, ki odaáll

Sír a baba az este,
kimegyünk az erkélyre,
Őt nézik a csillagok,
alvásra még semmi ok

Sír a baba éjfél van,
telihold az ablakban,
Mellre teszem elpihen,
álom szárnyán ellibben...
Végre csend van, ez igen!!!

Az anya és a gyermek

Én kedves anyukám, maradj mindig velem,
Te vagy ki először érezted életem!
Gyermekem, gyermekem mindig veled vagyok,
úgy vigyázok reád, ahogy a csillagok

Anya, ha felnövök akkor is így féltesz?
Simogatsz, átölelsz és mindig megértesz?
Hát persze, hogy így lesz, hisz te vagy minden álmom,
mi lüktet a szívben, s fáj a léthatáron...

Anya, ha rossz leszek, nem olyan mint vártad,
szíved nyílt lesz felém, befogad a házad?
Bármit teszel egykor, hozzám visszatérhetsz,
csöndes földi szókkal tőlem mindent kérhetsz

Anya, ha boldogság kísér el az úton,
velem együtt örülsz, s megnyugszol majd tudom.
Ha te boldog leszel én is azzá válok,
táncolnak köröttünk apró földi lángok

Anya, ha egyszer majd öreg, s beteg leszel,
én leszek, ki végül megfogja a kezed.
Az a kézfogás lesz végső földi álmom,
mi üdvözülést hoz majd a másvilágon

Jaj, drága anyukám maradj mindig velem,
érzed, hogy a tiéd gyermeki életem?
Enyém marad mindig és ez a szeretet,
kötelékben tartva, bennünk foglal helyet

Anya a réten

Anya a réten virágot szedve,
két keze éppen égbe emelve,
Két kicsi lánya járja a táncot,
két kicsi árva várja az álmot

Láncokat fűznek nagy fegyelemmel,
álmokat űznek nagy kegyelettel,
Búzavirágból készül a láncuk,
két kék szoknyából fényes a táncuk

Anya a réten nézi a két lányt
szeme az égen, látja a fényt már
Férfi lidérce áll oda halkan,
így is ígérte, ezt teszi lassan

Két kicsi lányka apjukat várják,
búzavirágba fűzik az árvák,
Sok picicsepp gyöngyeit ontja,
anyjukkal kötnek láncot azóta...

Az anya nyelve

Szúrós bántó az anya nyelve,
nem termett az az anyanyelvre,
Tilt, felszólít, fegyelmez sokszor,
és pár szitok vegyül be olykor,
Gyermek tanul, s szól anya nyelven,
kifejez ő is ezen az elven,
trágár szót mond, s közli nevetve,
Ne szólj rám, hisz ez anya nyelve...

Ha

Ha a gyerek fáradt,
megveted az ágyat,
Ha a gyerek kérlel,
te fogod jó kézzel,
S ha szemében bánat
könnyeivel áztat,
Te leszel a vigasz,
akkor épp nem tiltasz,
Várva, hogy szemében
öröm fénye éljen

Ha az anya fáradt,
Ki vet neki ágyat?

...

Ki kérdezi halkán
miért oly mozdulatlan,
fáradt anya arca,
immár évek óta.
S ha az anya mérges,
legyen arra képes,
haragját titkolva,
magában megoldja,

S ha az ő szemében,
könnyet látsz majd éppen
Akkor állj meg nála,
Szeretet az ára
annak ahogy érzett,
felnevelt és féltett...

Esti főzés

A nagy tálban bab ázik,
addig anya babázik.
Pár óra a bab ázás,
kezdődhet a babázás,
Lemegyünk a nagy térre
fel is érünk estére.
Szépen alszik a baba,
hagymát teszek a babba,
E játék nem megy babra
fűszert szórok a babra.
Miért ment fel a bab ára?
Ránézek a babára.
csendben alszik a baba,
Hús is kerül a babba,
Mégfőztem a bablevest,
hogyan te magad elnevesd!

Gyermekem beteg lett

Rettenetes hely ez,
percek telnek el,
s egy ember sem rendel

Ezer beteg gyermek remeg,
de egy sem megy be,
mert ezek nem rendelnek reggel

Gyermekem kedvetlen beteg,
Recept kellene, de lehetetlen megszereznem,
mert egy ember sem rendel e reggelen,
Rettenetes eset...
Feljelentselek benneteket?
Elmebetegek!

Etetőszékben

Ha egyéves babák esznek
mindenki csak nevet,
Mindenhová pürét kennek,
kicsi szájuk helyett

Te adnád a kiskanállal,
de ő beleturkál,
Kis kezével jót pacsálva,
ruhán koszos folt áll

Piros püré paradicsom,
Jaj de jó szétkenni,
A baba kezét lefogom,
kicsit kéne enni

Híg spenót az nagy élvezet,
bekapja és prüszköl,
Kicsi keze megérkezett,
Épp dádával ütsz föl

Mind hiába, a kézverés
itt semmit sem használ,
A sok pürét feltörlöd és
baba sikít: Add már!

Máris újra kanalazol,
kisbabán nevetve,
Közben te is falatozol,
időd most van erre...

Anya mulatni megy

Nagy a tömeg, hosszú sor van
a babámra gondolok
Poharamban néhány korty van,
a babámra gondolok.
Koncertet kezd a zenekar,
a babámra gondolok,
Mindenki bulizni akar,
a babámra gondolok.

Mellem feszes, sok volt a sör,
a babámra gondolok.
Ez a buli, jaj meggyötör
a babámra gondolok.
De mi lehet otthon éppen?
A babám is rám gondol,
Üvölt, toporzékol szépen,
a babám is rám gondol...

Elég volt már, taxit hívok,
a babára gondolok
többet inni úgysem bírok,
a babámra gondolok,
Még a koncert javában áll
a babára gondolok.
Taxi jön és anya beszáll,
A babára gondolok!
Otthon megy a sírás-rívás
a babám is rám gondol,
Vár több nem fogadott hívás,
A babám is rám gondol.

Aztán gyorsan haza érek,
végre már együtt vagyunk,
Inni többet ma nem kérek,
Ez most már a mi napunk,
Kettős kötés a gyerekekkel
mi örökre megmarad,
Anya nem mulat ezerrel,
Mert a baba fogva tart...

Áll az anya

Áll az anya keservében,
magát nézi a tükrében,
hosszú lobonc már a haja,
azzal van a legtöbb baja.
Aztán milyen kövér lett már,
hasa széles, nagy és kiáll,
áttérhet az update kosztra,
holnap megy a Norbi boltba.

Áll az anya keservében,
magát nézi régi képen,
vékony csinos női alak,
képen a lány rajta kacag.
Azóta már húsz év telt el,
három gyermeket nevelt fel,
s áll az anya keservében,
Norbi boltba indul éppen...

Amit a gyerek elvár

Mikor még kisbaba vagyok,
aranyosan fekszem,
félév után már haladok,
mászóbaba lettem.

Szoptass sokat, szeress nagyon,
hisz nem rég érkeztem,
simogass, mert néha hagyom,
ölbé vehetsz engem.

Bölcsiben már minden más lesz,
sok gyerek vesz körül,
Anyakézből néni átvesz,
sírok, majd megőrül.
Legyél hozzám türelemmel,
mert még baba vagyok,
dolgozhatsz, de féltő szemmel,
nézz rám, pusztit adok.

Óvodában hároméves
kortól aztán már csak
kis akaratom vezérel,
nem lesz semmi látszat.
Ha a boltban földhöz csapom
kicsi testem sírva,
elcsattan az első pofon,
ha idegzeted bírja...

Négy-öt éves koromra már
szépen is beszélek,
barátaim is lesznek ám,
nekik is mesélek.
Családomban jó lenne, ha
nagy nyugalom lenne,
Játsszál velem mindig anya,
minden áldott este.

Aztán majd az iskolában,
túl sokat tanulok,
reggel minden nap korán van,
olyan kicsi vagyok.
Ülj le mellém, ha olvasok,
segíts a matekban!

Ez már nekem megint túl sok,
sírdogálok halkan.

Évek telnek nagyobb leszek,
tíz tizenkét éves,
Testem nyurga, sokat eszem,
főzni legyél képes.
Ám az iskolába reggel,
nem jöhetsz el velem,
mert az milyen ciki lenne...
meg ne fogd a kezem!

Majd szépen a kamaszkorral,
eljön a szerelem,
sok kalanddal, nagy mámorral,
szerelmemet lesem.
Meddig tarthat? Még nem tudom,
De ha majd csalódom,
Nálad sírok, nyújtsd a kezed,
az anyaszív feloldoz.

Így múlik el a gyermekkor,
máris felnőtt lettem,
visszagondolok, majd olykor,
mit és hogyan tettem.
És ha majd a nagyvilágban
megtalálom helyem,
akkor érezd, jól csináltad,
együtt örülj velem...

Ahogy az évek telnek

Ahogy az évek telnek,
előtted áll pár gyermek,
Így rájuk félve nézel,
Hogy jössz ki majd a pénzzel?

Ők kérnek, s követelnek,
Anya ezt meg azt vedd meg,
te meg állsz üres zsebbel,
pár nevelési elvvel

Végül úgyis ők győznek,
kedvesen majd lefőznek,
Te meg pénzt adsz mindenre,
fodrászod rég feledve

Ott lenn a téren

Ott lenn a téren gyerekek futnak,
boldog az arcuk nem szomorkodnak,
kis lábuk átfut a cigi csikken,
fényben szikrázó papír szeméten

Ott lenn a téren boldog az élet,
gyerek a hintán ül, száll az ének
Majd ahogy leszáll kis keze matat,
fecskendőt talál a hinta alatt

Orgona ága

Orgona ága,
Lila virágban,
Emlékezzél az édesanyákra!
Májusi reggel anyáknak napján,
Indul a gyermek, dal csendül ajkán,
Szemében mosoly, virág kezében,
S könnycsepp ragyog az anya szemében...

Orgona ága, sötétlilában,
Emlékezzél az édesanyákra!
Kamasz a gyermek, barátja hívja,
Van már rengeteg, elrejtett titka,
Anyá csak kérdez, de nem kap választ,
Tinédzserlélek, néha elfáraszt,
Mulatni megy, de az utolsó pénzén,
Virágot vesz a nagyváros szélén!
Virággal ér az anyja elébe,
S könnycsepp ragyog az anya szemében...

Orgona ága, fehér virágban,
Emlékezz régmúlt édesanyákra!
Felnőtt a gyermek, virág kezében,
Temetőkertbe indul el éppen,
Megáll a sírnál, felnéz az égre,
Örül, hogy újra itt lehet végre,
Minden mi anyá mostanra emlék,
Pedig pár éve ölelte nemrég
Esőcsepp hullik, felette felhő,
Titkon reméli álmában eljő,
S a sírnál a virágot rendez szépen,
könnycsepp ragyog a gyermek szemében...!

Egy nap

Reggel van és futunk
megyünk iskolába,
mindig egy az utunk,
Ajtónk már kitárva.
pedig alig nézünk,
egymásra nevetve,
és ritkán kérdezzük,
Mihez volna kedved?

Mindenki elmegy hát,
a saját dolgára,
gyereknek tanulás,
lesz majd a hasznára.
Ám mikor hazaér,
lelke a tiéd lesz,
bármit mi belefér,
nagy gyorsan eléd tesz,
Elmondja milyen volt,
suliban az élet,
Te meg csak hallgatod,
s füzetét megnézed

Aztán jó az este,
álomszárnyon halkán,
kezdődik a mese,
gyerek mozdulatlan,
El is alszik hamar,
olyan fáradt szegény,
kezed még betakar,
s eloltódik a fény...

Az Anyalíra egy férfi olvasatában

Rövid ismertető

Az érzékeny, nyitott lelkű kettős édesanya, a szemlélődő, vidám barát, a hozzáértő, ügyes tanár, Tóth Enikő kötetkéje számomra azt hozta, amit vártam. Már ismerem Enikő munkásságának egy részét, ez a kis kötet nagyon passzol életpályájához, szemléletéhez.

Enikő nagyon sok arcát mutatja. Hol kedves, hol vicces, hol kendőzetlenül tárja elénk az igazságot. Nem beszél mellé, nem hallgat el semmit, nem hazudik. Végzetlenül őszinte. Olyan, amilyennek egy embernek lennie kell. Minden a helyén van benne, és ez egész kötetén át érződik. Hol egészen fennkölt vagy nagyon is megható, hol egészen egyszerű, hol a tabukat döntögeti, hol megmutatja, hogy nyomor és idill megfér egymás mellett, hol pedig bemutatja, hogy ami természetes, az nem mindig játék és szép dolog. Az éremnek mindig két oldala van, Enikőtől ezt a kötetet olvasva megtudhatjuk. Az idővel is jól bánik. Hol pillanatképeket csinál, ki- és megmerevítve egy pillanatot, hogy el ne tudjon szaladni, hol pedig rendszerszemléletben a magasból mutatja kronologikus vagy más rendszerszerű sorrendben azt, amit témaként választott. Hol távcsövet, hol mikroszkópot használ, hogy láttassa, milyen is az anyaság.

Aki szereti a modern hangvételt, de nem elvont lírát, annak Enikő kötete jó szívvel ajánlható. Érdemes belőle akár tanulni is. Fel lehet készülni lélekben arra, mi vár egy anyára, mi egy apára, és hogyan lehet megelőzni, hogy Apuka csak úgy elsétáljon.

Részletes jellemzés Tóth Enikő: Anyalíra című kötetéhez

Bevezetés

Kedves felkérésnek teszek eleget, amikor a mindig érzékeny lelkű, sokszínű Enikő munkásságát méltatom.

Előrebocsátom: nincsen irodalmi szakértelmem. Nem vagyok irodalomtudós, csupán lelkes olvasó. Elfogultságom ismeretségünkből adódhat, bár ezt megpróbálom kiszűrni vagy ellensúlyozni. Azért remélem, objektív képet tudok alkotni Enikőről, a fiatal anyukáról, aki író, költő, tanár és nagyszerű ember.

Ajánlás

Az Ajánlás című vers nyelvezete régies, ami engem egy kicsit zavar, de ez a költői szabadságba belefér. Főleg, ha azt szeretnénk vele hirdetni, hogy anyaság volt, van és lesz, s így érzékeltetni kell az időbeli állandóságát. Ezt részben archaizálással, részben a jövőbe tekintéssel lehet megvalósítani.

A vers első fele a múlttal, a második fele a jövővel foglalkozik. A nyelvezete is ennek megfelelően fokozatosan megy át archaizálóból mai magyarba. A legszébb pedig a vége: „élete ajándék...” Szépen csilingelnek a szavak, azon túl pedig nagyon-nagyon igaz!

Anya vagy ...

Zseniális ez a három versszakból álló költemény! Csupa „a”-val írni nehéz, ez a fajta írásmód egészen újszerű az eszperente után. Enikőre ezek a próbálkozások jellemzők. A vers erénye, hogy nincs benne semmi nehézkesség, mesterkélttség vagy kényszer a forma vagy a megvalósított megoldás irányában. Minden úgy adja magát, mintha a világ legtermészetesebb dolga volna. Egyszerűen zseniális! A három strófa – érzésem szerint egy egész nap bemutatásával – három különböző állapotot mutat be. A szendergő, ébredő, boldog babát az első, a síró, dacos, akaratos babát a második, míg a megnyugvó, elalvó babát a harmadik strófa. A három strófában közös az utolsó három sor, ami állandóságot és keretet ad a versnek. Az is lehet, hogy ez nem egy nap, csak egy kisbaba életciklusainak bemutatása. Nem is ez a lényeg, hanem a vers természetessége. Mintha magától értetődő lenne. Persze Enikőnek már van tapasztalata.

Két csík

Két csík két valóság? Ez a zseniális kis szonett (remélem, jól gondolom) a várandósság örömeivel indít, a biztonságot, szeretetet adó férfi óhajával folytatódik, és a családok széthullásától való maró félelemmel ér véget. Mi ez itt, kérem szépen?! Maga a valóság... Bizonyára igen. Kirázott a hideg a ... Nem is tudom, mitől. Teljes érzelmi hullámvasútra kerültem! Felszálltunk az egekbe, onnan pedig még a föld szintjénél is mélyebbre zuhantunk!

Terhesen a buszon

Nem bírtam ki nevetés nélkül ezt a nagyon életszerű, egyúttal a közöny miatt durva szituációt. Ilyen is ez a mai világ. Ám ebben az a jó, hogy Enikő viccesen, humorosan fogja fel, óriási fricskával ad egy jó nagy fityiszt az egész közömbös világnak. Én pedig jót nevettem azon, amin nem is lenne szabad, nem is illene. A kiábrándító józanság maga a buszsofőr, de az ő józansága is olyan szerencsétlen azzal a recsegő mikrofonnal!

Császármetszés alatt

Mintha a műtőben lennék, mintha én lennék Enikő, olyan élesek ezek a képek. Az első strófa a kétségeké és a meglepődésé, a második strófa a csodálkozásé és a bokros teendőké, a harmadik strófa szintén a tennivalóké, de már a boldogságé. Hiába különül el a vers három strófára, azok folyamatában ábrázolják az eseményeket a félelemtől a boldogságig, a vérvesztéstől a varráson át az utolsó teendőig.

Születés

Eleven, érzékletes képek. A külső szemlélő, az isten még másképpen látja, mint Enikő, a kisbaba, az orvos és mások. A két dolog mégis, mint két fél tojás, összeilleszthető. Tökéletesen passzol!

Szülés után

Ennek a versnek az erőssége a bensőséges hangulat és a hiány szétválaszthatatlan keveredése. De meglesz, ne félj, meglesz! Ha el is vitték tőled a kisbabádat, pár óra múlva már veled volt! Mondhatnám könnyedén akár Enikőnek, akár más anyukának. Lehet ennek még egy olvasata is. A várandósság okozta várakozás és boldogság és a szülés utáni depresszió keveréke. Ez is teljesen normálisnak tűnik. Ez ellen pedig csak az idő tud valamit tenni. És ahogy az szokott lenni, elmúlt (de ez a versből nyilván nem derül ki).

Szoptatás

Enikő viccesen fogja fel. Hogy is lehetne másképpen! Benne van minden tapasztalata az első óráktól kezdve az elválasztásig. A finom lelkű hölgy humora kihúzta őt a csávából. És igen, felvállalja, mert ez is egy természetes dolog. Jól teszi!

Sírás ó

Már a cím is kettős, és nem értjük a végéig. Szinte a végéig nem is fogja fel problémaként, Apuka még annyira se bírja, mint ő. De a végén Enikőből is kibuggyan humorosan az „oá”, hiszen hogyan fájna az, ha sír a kislány! Nagyon is.

Két gyerek

Mindennapi életképek a nagy és a kicsi gyermekkel. Ügyes, okos kompromisszumok, nem is annyira kényszermegoldások. Hiába, egy talpraesett anyukának meg kell oldania minden rázós helyzetet! Abból pedig van bőven.

Hanyag anyák

Hú, igazi panelproli lét, igazi telepi nyomor! Csak az álmaikban van ott, hogy másképpen is lehetett volna. Vajon csak bennem feszül ott a nagy kérdés: Miért?! Vagy az olvasóban is? És ki ez az érzékeny szenzor, aki felfogja, összegyűjti, tolmácsolja? Ez is a költészet feladata!

Gyermekek nevelem eszperente nyelven

Kellett nekem e vers.
Remek!
Nevettem eleget
veled.

Anyá limerick

Bevallom, a „limerick” kifejezést nem ismerem, de öt nagyon érzékletes életkép, öt nagyon tipikus anyasors, és valahol mindegyik hibázik. Azért, kérem szépen, azt a Kincsőt meg a Csengét így bemutatni! :-) Két kedvenc nevemre ilyen rossz anyasorsot akasztani! Na hát! :-) De meg van bocsátva, mert ha így jön ki a versben, akkor így jön ki. Rendben van ez nagyon. Enikő megint játszik egy kicsit a tragédiával, humorossá téve azt, talán elviselhetőbbé. De a vége, hát az a csattanó talán a legkeményebb!

Szenvedéstörténet

Tipikus? Igen. Tipikus családi zsákutca! Vajon meg lehetne előzni? Enikő csak elének tárja, de azt nagyon alaposan teszi. Ám amit Isten lát, az is olyan viszonylagos! Hisz amikor megpróbálják összefogni a családot, akkor jónak látja. Miután kiderül, hogy lehetetlen, jónak látja, ha a hölgy végre dönt és elmegy a gyerekekkel. Ugye-ugye?! Már a kőbe vésett igazságok is csak féligazságok! Az életképek itt is nagyon érzékletesek.

Sír a baba

Most éppen egy síros napot kísérhettünk végig Enikővel. Igen, ilyen is előfordul, ki kell bírni. A végét mégis úgy fogalmazta meg, hogy nevetésre sarkallt.

Az anya és a gyermek

Megható képzeletbeli beszélgetés ez egyszerű, muzsikáló ritmusban.

Anya a réten

Szomorú kis életkép.

Az anya nyelve

Érdekes, de kétségtelenül életszerű megközelítés, hisz mást várnánk a cím hallatán. Valami nagyon szépet, valami nagyon fennköltet. Például olyanokat, hogy hogyan énekel a gyerekeknek, milyen szépen formálja a szavakat, ahogy mesét mond stb. Helyette: megkapjuk a valóságot egyenesen a nyakunkba, mint egy vödör vizet a fölöttünk lévő erkélyről.

Ha

Érdekes ez a kettős gondolat a fiatal és az idős anyáról.

Esti főzés

Enikő-féle szójáték-sziporka a javából!

Gyermezem beteg lett

Ez az eszperente-vers most egyáltalán nem vicces! A tūpontos tényleírást olyan indulat követi, hogy ilyenre csak egy anya[tigris] képes a beteg gyermeke védelmében.

Etetőszekben

Az etetés kétségtelenül vicces, nehéz, nyugodt és rohanós pillanatai.

Anya mulatni megy

A versre véletlenül egy félig-meddig szabad verssel válaszoltam:
Igen, igen! Ilyen ez,
amikor menne is, nem is.

Hiába megy, nincs ott.
Ha nem menne? Vesztene?
Nem vagyok benne biztos.

Áll az anya

Hát ez is egy tipikus, szomorkás élethelyzet. De azért csak tán lehet ellene tenni. :-) Ha egy nő igényes akar lenni önmagára, akkor még nagymamaként is szép nő tud maradni.

Amit a gyerek elvár

A gyerek mindig mást és mást vár el. Enikő szereti a kronológiát, a rendszer szintű áttekintést. Most is végigtekint a csecsemőkortól a felnőttkorig és számba veszi: amit a gyerek elvár. Egyszerű, nagyon jellemző életképek felvillantásával mutatja meg, mire is van szüksége a gyerekeknek. És igen, általában ez így szokott lenni.

Ahogy az évek telnek

A pénzen keresztül mutatja be Enikő, hogyan harcolnak egymással anyuka és gyermekei, hogyan érik el a gyerekek a céljaikat, hogyan mond le Anyuka hol erről, hol arról, és hogyan írják felül elképzeléseit a gyerekek.

Ott lenn a téren

Zseniális, ahogy keveri Enikő az idillt és a nyomort! Olyan magától értetődően, mintha ez így lenne rendben. Hát ki tudja. Biztos. Neki van szeme meglátni az idillt épp úgy, mint a nyomort. Erre pedig csak az érzékeny lelkűek képesek.

Orgona ága

Enikő megint a kronológia és a rendszer szintű szemlélet eszközeivel él, csak most éppen az anyák napját és rajta keresztül a gyermekek és anyukák érzéseit veszi célba. Végül persze sajnos úgymint csak a gyerekekét. Nagyon megható, kicsit meg is könnyeztem.

Egy nap

A kötet záróverse az iskolás kisfiú szemszögéből mutat be egy napot. Nagyon mai, nagyon életszerű. S ahogy vége a versnek, „eloltódik a fény”, és vége a kötetnek. Hát, bevallom, olvastam volna még. De én nem fogok hisztizni, mint a kisgyerekek, csak annyit mondok: Enikő, köszönöm szépen!

Tószeg, 2017. augusztus 11.
Dr. Simon Gergely (S.geri)

Utószó

A kötet szerzőjeként szeretnék köszönetet mondani Kardos Saroltának a szerkesztésért, Mihály Szabolcsnak az illusztrációkért, valamint a kritikákért Franciskának, Lucának, és Gergőnek.

Továbbá családomnak és gyermekeimnek, akik nélkül nem élhettem volna meg az élményeket az anyaságról. Remélem sikerült képet adnom a társadalmi szerepekről, az árnyoldalakról és az anyaság szépségéről is egyaránt. Köszönöm, hogy olvastál!